

**PROGRAM WYCHOWAWCZY
SAMORZĄDOWEGO PRZEDSZKOLA
W CHMIELNIKU Z ODDZIAŁEM
ZAMIEJSCOWYM W SUCHOWOLI**

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.
2. Cele programu.
3. Misja Przedszkola.
4. Zadania wychowawcze Przedszkola.
5. Bloki tematyczne.
6. Realizacja zadań.
7. Formy nagradzania.
8. Formy karania - środki zaradcze.
9. Ewaluacja programu

1. WSTĘP

"W wychowaniu chodzi właśnie o to, ażeby człowiek stawał się coraz bardziej człowiekiem, o to, ażeby bardziej był, a nie tylko więcej miał, aby więc przez wszystko, co ma, co posiada, umiał bardziej i pełniej być człowiekiem, to znaczy, ażeby również umiał być nie tylko z drugim, ale i dla drugich"

Jan Paweł II

Program wychowawczy Samorządowego Przedszkola w Chmielniku z oddziałem zamiejscowym w Suchowoli publicznego ma na celu poprawę jakości pracy edukacyjnej, uwzględnia potrzeby całej przedszkolnej; dzieci, pracowników, rodziców oraz środowiska. Integruje pracowników w realizacji celów wychowawczych, opiekuńczych, dydaktycznych. Jest niezbędnym dokumentem kierującym procesy wychowawcze na właściwe tory, przy uwzględnieniu potrzeb, możliwości całej społeczności przedszkolnej. Z programem wychodzimy naprzeciw problemom wychowawczym, wynikającym przede wszystkim z niewłaściwych oddziaływań w stosunku do dzieci oraz narastających konfliktów i agresji we współczesnym świecie. Program ma również na celu ujednoczenie oddziaływań wychowawczych w przedszkolu i w domu, aby nasze dzieci w przyszłości tworzyły społeczeństwo tolerancyjne i empatyczne o głęboko zakorzenionych strukturach moralnych.

Program wychowawczy został opracowany w oparciu o:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka
- Konwencja o Prawach Dziecka
- Ustawa o Rzeczniku Praw Dziecka
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół(Dz.U.poz.977 oraz z 2014 r. poz.8030)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 czerwca 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z dnia 23 czerwca 2016 r., poz. 895)
- Rozporządzenie w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników Dz. U. z dnia 10 czerwca 2009 r. Nr 89, poz. 730
- Statut Samorządowego Przedszkola w Chmielniku z oddziałem zamiejscowym w Suchowoli

Program wychowawczy jest zgodny z podstawą programową wychowania przedszkolnego:

- Kształtowanie umiejętności społecznych dzieci: porozumiewanie się z dorosłymi i dziećmi, zgodne funkcjonowanie w zabawie i sytuacjach zadaniowych;
- Kształtowanie czynności samoobsługowych, nawyków higienicznych i kulturalnych. Wdrażanie dzieci do utrzymywania ładu i porządku;
- Wdrażanie dzieci do dbałości o bezpieczeństwo własne oraz innych;
- Wychowanie dla poszanowania roślin i zwierząt;
- Wychowanie rodzinne, obywatelskie i patriotyczne.

CEL GŁÓWNY PROGRAMU:

- stwarzanie warunków do pełnego rozwoju osobowego każdego z naszych wychowanków, zgodnie z ich wrodzony potencjałem i możliwościami w relacjach ze środowiskiem społeczno-kulturowym i przyrodniczym.

CELE SZCZEGÓLOWE:

- kształtowanie podstawowych powinności moralnych np. życzliwości, tolerancji, uczciwości, sprawiedliwości, odpowiedzialności;
- kształtowanie czynności samoobsługowych, nawyków higienicznych i kulturalnych;
- tworzenie więzi uczuciowej z rodziną i środowiskiem, w którym dziecko wzrasta;
- wzmacnianie poczucia przynależności narodowej, historycznej, kulturowej;
- rozwijanie umiejętności polubownego rozwiązywania spraw konfliktowych i dochodzenia do kompromisu;
- rozwijanie umiejętności rozróżniania dobra od zła;
- uświadomienie złożoności otaczającego świata i czyhających zagrożeń;
- rozwijanie postaw prozdrowotnych;
- uświadomienie dzieciom swoich praw i obowiązków.

METODY PRACY:

- **Przyswajanie** – metody podające: opowiadanie, wiersze, piosenki, rozmowa, historyjka obrazkowa, praca z tekstem;
- **Odkrywanie** – metody problemowe: gry dydaktyczne, „Burza mózgów”, inscenizacja;
- **Przeżywanie** – metody aktywizujące: drama, pokaz, wystawa – ekspozycja;
- **Działanie** – metody praktyczne: ćwiczenia, gry dydaktyczne, zabawy intelektualne np. rebusy, rozsypani.

FORMY PRACY:

- praca indywidualna;
- zabawa oraz inne rodzaje działalności dzieci pozwalające na rozwijanie własnej inicjatywy;
- czynności samoobsługowe dzieci (np. związane z utrzymaniem higieny osobistej, porządku w sali, szatni) oraz prace użyteczne na rzecz przedszkola, domu itp.;

- spacer, wycieczki;
- zajęcia organizowane przez nauczycielkę z całą grupą lub prowadzone w mniejszych zespołach;
- udział w imprezach i uroczystościach organizowanych w przedszkolu i poza nim;
- udział w konkursach, festiwalach, przeglądach.

3. MISJA PRZEDSZKOLA

"Dziecko chce być dobre

Jeśli nie umie – naucz

Jeśli nie wie – wytłumacz

Jeśli nie może - pomóż"

Nasze przedszkole

- traktuje każde dziecko indywidualnie i podmiotowo
- zapewnia dzieciom opiekę oraz bezpieczeństwo,
- tworzy warunki dla indywidualnego i wielokierunkowego rozwoju dziecka,
- wspiera działania wychowawcze i edukacyjne rodziców,
- kształtuje postawy moralne i społeczne,
- przestrzega zasad wynikających z Konwencji Praw Dziecka,
- organizuje sprawne zarządzanie placówką,
- analizuje i ocenia efekty swojej pracy.

Chcemy, poprzez oddziaływania dydaktyczne, wychowawcze i środowiskowe dążyć do tego, aby absolwent opuszczający mury naszej placówki był człowiekiem, który będzie:

- miał poczucie własnej godności,
- wiedział jak żyć zdrowo, bezpiecznie i ekologicznie
- wrażliwy na drugiego człowieka i przyrodę
- sprawny manualnie i ruchowo
- miał zainteresowania i rozwijał swoje uzdolnienia
- stosował w życiu codziennym podstawowe zasady kultury bycia
- znał wartości rodziny i swoje w niej miejsce
- umiał odróżnić dobro od zła w oparciu o uniwersalne wartości

- znał podstawowe normy społeczne
- komunikatywny, tolerancyjny, szczerzy i życzliwy
- wyrażał odpowiednio swoje emocje, opinie, wartości
- wykorzystywał zdobytą wiedzę i umiejętności w praktyce i codziennym życiu
- dobrze przygotowany do podjęcia nauki w szkole
- chętny do zdobywania wiedzy na dalszym etapie edukacyjnym
- współtworzył grupę społeczną, nawiązywał prawidłowe relacje z rówieśnikami i dorosłymi

4.ZADANIA WYCHOWAWCZE

ZADANIA PRZEDSZKOLA JAKO ŚRODOWISKA WYCHOWAWCZEGO

1. Stwarzanie dzieciom warunków do poznania siebie i swych mocnych stron oraz uczenie krytycznego patrzenia na siebie w relacjach z innymi oraz efektywnego współdziałania w zespole.
2. Przygotowanie wychowanka do samodzielnego życia, którego fundamentem jest prawda, miłość, tolerancja, patriotyzm, pracowitość, szacunek dla innych.
3. Skoordinowanie oddziaływań wychowawczych przedszkola, domu i środowiska rówieśniczego.
4. Rozwijanie wrażliwości na piękno przyrody i jej użyteczność.
5. Poznawanie zasad higieny i zdrowego stylu życia.

ZADANIA NAUCZYCIELA WYCHOWUJĄCEGO

1. Kreowanie sytuacji, w których dziecko aktywnie rozwija wszystkie sfery swojej osobowości.
2. Kształtowanie umiejętności współistnienia i współdziałania w grupie rówieśniczej i społecznej przez wspólną naukę i zabawę.
3. Budowanie obrazu własnej osoby w oparciu o rzetelną samoocenę.
4. Zaszczepianie postaw pozytywnego i zrównoważonego reagowania w sytuacjach trudnych oraz właściwego sposobu wyrażania ocen i sądów aprobujących lub negujących różne zachowania swoje i innych osób.

Wychowawca w celu realizacji zadań powinien:

- utrzymywać systematyczny kontakt z innymi nauczycielami w celu koordynacji oddziaływań wychowawczych
- współpracować z rodzicami włączając ich do rozwiązywania problemów wychowawczych
- utrzymywać kontakt z rodzicami i opiekunami w sprawach postępu w procesie dydaktycznym i zachowaniu dzieci
- zapoznawać rodziców z zamierzeniami dydaktyczno-wychowawczymi grupy
- współpracować z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną
- śledzić postępy w procesie dydaktycznym swoich wychowanków
- dbać o systematyczne uczęszczanie wychowanków na zajęcia
- kształtować właściwe stosunki w relacjach z rówieśnikami opierając się na tolerancji i poszanowaniu godności osoby ludzkiej

ZADANIA RODZICÓW W ZAKRESIE WSPÓŁPRACY Z PRZEDSZKOLEM

- uczestnictwo w zebraniach i spotkaniach indywidualnych.
- pomoc w organizowaniu wycieczek, imprez grupowych i przedszkolnych.
- pomoc w urządzaniu sal.
- opiniowanie przez rodziców wybranej dokumentacji szkolnej.
- zapoznanie się ze statutem, programami, regulaminami.
- systematyczne dowiadywanie się o postępach dziecka, problemach wychowawczych i podejmowanie współpracy z wychowawcą w celu szybkiego ich rozwiązania.

5.REALIZACJA PROGRAMU

1. Wykorzystania różnorodnych środków dydaktycznych wspomagających proces rozwoju dziecka(ilustracje, historyjki obrazkowe, czasopisma, znaki drogowe, płytoteka i inne)
2. Udział akademiach z okazji świąt religijnych i patriotycznych.
3. Działalność plastyczna.
4. Pogadanki w grupie,
5. Organizowanie spotkań z pedagogiem, psychologiem,
6. Organizowanie wyjazdów, wycieczek poza teren placówki.
7. Angażowanie wszystkich pracowników placówki do realizacji zadań wychowawczych.

8. Współpracy z rodzicami a także ich pedagogizacji.
9. Nawiązanie współpracy z Biblioteką, Ośrodkiem Muzealnym Sztetl, Chmielnickim Centrum Kultury.
10. Nawiązanie współpracy z Komendą Policji.
11. Nawiązanie współpracy ze Strażą Pożarną.

V.BLOKI TEMATYCZNE PROGRAMU

1. Postrzeganie siebie i innych, szacunek i tolerancja wobec drugiej osoby
2. Umiejętność funkcjonowania w grupie, jestem samodzielny, umiem współżyć i współdziałać z innymi.
3. Rozwiązywanie problemów i konfliktów, odpowiedzialność.
4. Kultura osobista.
5. Rodzina.
6. Patriotyzm.
7. Piramida zdrowego żywienia.
8. Higieniczny tryb życia.
9. Ruch w życiu człowieka.
10. Zagrożenia ze środowiska przyrodniczego.
11. Przedszkole bez nałogów.
12. Moje prawa – konwencja o prawach dziecka.
13. Agresja i przemoc.
14. Dziecko w świecie wirtualnym.

Wartości wychowawcze:

1. Postrzeganie siebie i innych, szacunek i tolerancja wobec drugiej osoby

Zadania wychowawcze:

- prowadzenie zajęć uwzględniających te wartości
- rozmowy grupowe i indywidualne
- przedstawienia organizowane i udział w różnych formach teatralnych
- nie spóźniamy się na zajęcia
- nie skarżymy

- nie przezywamy się
- nie używamy wulgaryzmów
- odnosimy się do starszych , chorych, sprawnych inaczej z szacunkiem

Spodziewane rezultaty:

- dzieci zawierają przyjaźnie przedszkolne,
- są tolerancyjne,
- szanują odmienność i indywidualność innych,
- są wrażliwe na potrzeby i krzywdę innych

Wartości wychowawcze:

2. Umiejętność funkcjonowania w grupie, jestem samodzielny, umiem współżyć i współdziałać z innymi

Zadania wychowawcze:

- stosujemy zasadę: „jeden mówi, inni słuchają”,
- rozmawiamy ze sobą- nie krzyczymy,
- pomagamy sobie wzajemnie w różnych sytuacjach,
- unikamy agresywnych zachowań przemocy, znęcania się,
- przestrzegamy ustalonych zasad i norm zachowania.

Spodziewane rezultaty:

- dzieci rozumieją potrzebę poszanowania cudzej własności,
- rozumieją konsekwencje kłamstwa dla siebie i innych,
- posiadają umiejętność współżycia w społeczeństwie i grupie rówieśniczej zgodnie z przyjętymi normami,
- stosują formy grzecznościowe,

Wartości wychowawcze:

3. Rozwiązywanie problemów i konfliktów, odpowiedzialność.

Zadania wychowawcze:

- pomaga przygotować salę do zajęć,

- przynosi materiały niezbędne do realizacji zajęć, o które prosi wychowawca,
- ponosimy konsekwencje niewłaściwego postępowania
- nie przywłaszczamy sobie czyjejs własności,
- znaną rzecz oddajemy właścicielowi lub pracownikowi przedszkola.

Spodziewane rezultaty:

- dzieci posiadają umiejętność ponoszenia konsekwencji swoich czynów
 - znają swoje prawa i obowiązki,
1. znają i cenią wartości moralne.

Wartości wychowawcze:

4. Kultura osobista.

Zadania wychowawcze:

- pamiętamy o słowach: proszę, dziękuję, przepraszam,
- osobę dorosłą wchodzącą do sali witamy wstając z miejsc,
- pamiętamy o witaniu i żegnaniu się z innymi.

Spodziewane rezultaty:

- dziecko zna dobre maniery, i stosuje je w życiu codziennym
- kulturalnie się zachowuje

Wartości wychowawcze:

5. Rodzina.

Zadania wychowawcze:

- z szacunkiem wypowiadamy się o swojej rodzinie
- szanujemy pracę rodziców, pomagamy im w prostych czynnościach domowych
- szanujemy wszystkich członków rodziny(rodziców, dziadków)
- szanujemy tradycje rodzinne

Spodziewane rezultaty:

- dzieci rozumieją potrzebę poszanowania członków rodziny,
- rozumieją wartości przekazywane w domu,
- szanują pracę i wysiłki rodziców, są wyrozumiali.

Wartości wychowawcze:

6. Patriotyzm.

Zadania wychowawcze:

- znamy swój region, jego kulturę
- aktywnie uczestniczymy w świętach zgodnie z kalendarzem szkolnym
- szanujemy uroczystości i przychodzimy w strojach galowych
- czcimy symbole narodowe.

Spodziewane rezultaty:

- Dzieci rozumieją potrzebę podkreślania swojej przynależności narodowej
- szanują symbole narodowe.

Wartości wychowawcze:

7. Piramida zdrowego żywienia

Zadania wychowawcze:

- poznaje schemat piramidy zdrowego żywienia (jej piętra)
- orientuje się w zasadach zdrowego stylu odżywiania (wymienia zdrowe produkty, tj. owoce, warzywa, mleko i jego przetwory, ryby, ciemne pieczywo, itd.)
- dostrzega związek pomiędzy zdrowiem a chorobą
- wie, na czym polega profilaktyka zdrowotna (np. szczepienia ochronne)
- podaje przyczyny nieprawidłowego odżywiania się (m. in.: otyłość, próchnica, brak witamin, niska odporność organizmu przeziębienie się)
- zna umiar w jedzeniu (nie objada się)
- przezwycięża niechęć do spożywania niektórych potraw
- myje owoce i warzywa przed spożyciem

- stosuje zasady savoir – vivre ‘u (poprawnie posługuje się sztucami, nie rozmawia podczas posiłków, nie spieszy się podczas jedzenia, dba o estetykę stołu, nie huśta się na krzeselku, nie wygłupia się, itp.)

Wartości wychowawcze:

8. Higieniczny tryb życia.

Zadania wychowawcze:

- rozumie pojęcia „higiena”, „higieniczny tryb życia”
- wyróżnia przybory niezbędne do utrzymania higieny
- stosuje higienę na co dzień:
- myje ręce przed / po posiłku, po skorzystaniu z toalety, po kontakcie z różnymi przedmiotami, zwierzętami i in.
- dba o czystość własnego ciała (regularna kąpiel, używanie kosmetyków)
- dba o czystość ubrania / bielizny
- używa wyłącznie swoich przyborów toaletowych
- utrzymuje porządek otoczenia wokół (np. sprzęta po sobie)
- zdaje sobie sprawę z konieczności chodzenia do snu o tej samej porze (higiena snu)
- rozumie istotę wypoczynku
- wykazuje wrażliwości na nadmierny hałas
- podkreśla rolę codziennych ćwiczeń fizycznych
- uczy się podstawowych umiejętności relaksacji i odprężenia (higiena psychiczna)
- wie, o konieczności umiejętnego korzystania z chusteczek higienicznych zasłania usta podczas kaszlu/kichania
- unika bezpośredniego kontaktu z osobą chorą
- wie, o potrzebie przebywania w wentylowanych pomieszczeniach

Wartości wychowawcze:

9. Ruch w życiu człowieka

Zadania wychowawcze:

- rozumie znaczenie aktywności ruchowej, sportu w życiu
- posługuje się pojęciem „zdrowie”
- wie, o potrzebie częstego przebywania na świeżym powietrzu
- bierze aktywny udział w zajęciach ruchowych, gimnastykuje się (poranki gimnastyką)
- uprawia sporty (gra w piłkę, jazda na rowerze, bieganie, itp.)
- ubiera się odpowiednio do warunków pogodowych
- uczestniczy w zajęciach gimnastyki korekcyjnej
- dba o prawidłową postawę ciała
- chodzi na spacer
- wie, jak zapobiegać przemarznięciu/przegrzaniu

Wartości wychowawcze:

10. Zagrożenia ze środowiska przyrodniczego

Zadania wychowawcze:

- wymienia rośliny i zwierzęta żyjące w różnych środowiskach przyrodniczych
- nie dotyka zwierząt, zwłaszcza dzikich
- wie, że nie należy karmić bez zgody/drażnić zwierząt
- zna pozycję obronną, by uniknąć, np. pogryzienia
- orientuje się, jak wyglądają tabliczki informujące, np. o terenie strzeżonym przez psa
- zna wybrane rośliny i in. zagrażające życiu (np. grzyby, owoce trujące)
- nie spożywa potraw niewiadomego pochodzenia
- wie, jak trzeba zachować się w sytuacji zagrożenia, gdzie można otrzymać pomoc, umie o nią poprosić

Wartości wychowawcze:

11. Przedszkole bez nałogów

Zadania wychowawcze:

- jest świadome niebezpieczeństw związanych z uzależnieniami / nałogami
- prezentuje właściwą postawę „PRZECIW”
- orientuje się w procesie uzależnienia człowieka od czegoś (zna ich niekorzystny wpływ na organizm)
- wie, że nie może samodzielnie zażywać lekarstw i stosować środków chemicznych (np. środków czystości)
- wie, co sprzyja uzależnieniu człowieka (alkohol, papierosy (tytoń), leki, Internet, telewizja)
- nabywa umiejętność odmawiania „NIE” bez poczucia winy (asertywność)
- nie jest podatne na wpływ reklam (tzw. ukryte programy) oraz osób mających złe zamiary

Wartości wychowawcze:

12. Moje prawa - konwencja o prawach dziecka

Zadania wychowawcze:

- zna swoje prawa
- zna swoje obowiązki
- przestrzega reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej oraz w świecie dorosłych
- obdarza uwagę inne dzieci i dorosłych
- szanuje zdanie innych ludzi
- jest odpowiedzialne za to, co robi (ponosi konsekwencje)
- w zrozumiały sposób mówi o swoich potrzebach i decyzjach
- nie wykazuje bierności wobec przejawów złego traktowania go i innych
- wykazuje się tolerancją
- wie, że wszyscy ludzie mają równe prawa

Wartości wychowawcze:

13. Agresja i przemoc

Zadania wychowawcze:

- zna pojęcia. „agresja” i „przemoc”
- umie nazwać swoje uczucia
- odgrywa i demonstruje wybrane uczucia (scenki sytuacyjne)
- uczy się oswajać z własnym strachem („Strach ma wielkie oczy”, „Jak przestraszyć swój strach?”)
- bierze udział w zajęciach odreagowywania złości, np.: „ludzik złości” „skrzynia złości” (z gazetami) „rysunek złości” „tabliczka złości”, itp.
- potrafi utożsamić się z inną osobą (kształtowanie umiejętności empatycznych)
- podaje sposoby na pokonywanie złości
- reaguje na różne formy agresji i przemocy
- orientuje się, jakie są skutki agresji/ przemocy na świecie dla ludzi
- uczy się być asertywne
- rozumie znaczenie słowa „zgoda”, „kompromis”
- wykazuje ostrożność i nieufność w kontakcie z osobami obcymi, „zły dotyk”
- przestrzega zakazu przyjmowania różnych rzeczy, np. słodyczy od osób nieznanym
- stara się być przyjazne dla otoczenia

Wartości wychowawcze:

14. Dziecko w świecie wirtualnym

Zadania wychowawcze:

- zna zagrożenia związane z korzystaniem z dostępu do sieci (np. wirtualny przyjaciel – oszust, złe samopoczucie, niedotlenienie organizmu, brak kolegów / koleżanek)
- korzysta z Internetu tylko za zgodą rodziców / osób dorosłych
- nie traktuje komputera jako największego towarzysza zabaw
- zdaje sobie sprawę, że świat wirtualny to świat iluzji (rozdzielenie rzeczywistości od świata wirtualnego - nierzeczywistego)
- nie promuje zachowań agresywnych, przemocy obecnej, np. w grach komputerowych
- dostrzega także pozytywny wpływ świata wirtualnego (np. rozwój myślenia, kojarzenia, wyobraźni, pogłębienie wiedzy, wzmocnienie poczucia własnej wartości,

itp.)

6.FORMY NAGRADZANIA.

1. Nagradzanie uznaniem i pochwałą indywidualnie, wobec całej grupy i przed rodzicami.
2. Nagradzanie przez sprawianie przyjemności dziecku przez nauczyciela lub kolegów w kontaktach indywidualnych lub na forum całej grupy.
3. Atrakcyjne spędzanie czasu, atrakcyjna zabawa wg pomysłu, dziecka, przydział funkcji, przywilejów w grupie itp..
4. Drobne nagrody rzeczowe, np. książki, gadżety.
5. Znaczek umieszczony na grupowej tablicy.

7.FORMY KARANIA – środki zaradcze w przypadku niestosowania się do zasad.

1. Wspólne rozwiązywanie problemów: określenie problemu w grupie, propozycje rozwiązań, konsekwencje niewypełnienia umowy.
2. Tłumaczenie i wyjaśnianie.
3. Propozycje aktywności mającej na celu rozładowanie negatywnych zachowań
4. Wskazywanie następstw niewłaściwego zachowania.
5. Czasowe odebranie przyznanego przywileju, chwilowe odsunięcie dziecka od zabawy
6. Wyrażanie przez nauczyciela swojego smutku i zawodu z powodu zachowania dziecka
7. Poinformowanie rodziców o zachowaniu dziecka.

8.EWALUACJA PROGRAMU

Ocena efektów realizacji „Programu Wychowawczego” obok bieżącego monitorowania dokonywana będzie na końcowej radzie pedagogicznej. Podstawę dla formułowania oceny realizacji programu będą stanowiły:

- wnioski z obserwacji zachowań dzieci,

- analiza dokumentów – dziennik, plany wychowawcze,
- osiągnięcia w konkursach,
- analiza wytworów pracy dzieci i stopnia ich zaangażowania,
- badania ankietowe rodziców, nauczycieli,